

stonen, fandt jeg blandt de Indvendinger, der fremkom, kun en eneste at være uimodstgælig, og det var den, at selv om den af mig givne Plan, var nok saa god, saa beholdt den dog altid en utilgivelig Fejl, og det var den, at den virkede for langsomt. Hertil vil jeg gerne igen give det samme Svar, som jeg gav den Gang, og det gif ud paa, at jeg indrømmede Langsomheden og sagde: Ja saaledes er det i vor Tid. Vor Tid har nu en Gang ikke Tid til at vente. Det er en rastløs Tid, der vil have alt paa en Gang og alt straks; men det turde dog nok hælde, at ved en saadan Sag skulde man helst gaa trinvis, gradvis, forsigtigt, langsomt frem. Man maa jo dog huske paa, at alt Hastværk er Lastværk, og det er en let Sag ved Kunst og Penge at fremtrylle Masker af Arbejdshjem; men mon de ikke ville komme til at ligne Drivhusblomster, der kun daarlig taale Bind og Veir i fri Luft, og mon ikke den Glæde, man har af dem, kun vil være en stakket Glæde. Jeg tror tværtimod, at den forsigtige, langsomme Fremgang, hvor man føler sig frem ad Erfaringens Vej, er den bedste, og jeg skal derfor slutte med at minde om den gamle italienske Sentens: Chi va piano, va sano, chi va forte, va in morte, det vil sige ordret oversat: Den, der gaar langsomt, gaar sundt og sikkert, og den, der gaar raast og for stærkt, gaar i Døden.

Brun: Paa denne Tid af Forhandlingen skal jeg selvfølgelig søge at fatte mig i den allerstørste Korthed. Der er blevet talt saa meget om denne Sag, og de allerfleste Synspunkter ere vel nok bragte frem. Lovforslagets Formaal er jo gennem Tilskud fra Statens Side at søge at hæve den slittige, dygtige Husmandsklasse haade materielt og moralsk, og for saa vidt er det Formaal, den har sat sig, jo i allerhøjeste Grad ønskeværdigt at saa bragt frem, og man kan kun ønske, at det maa kunne lykkes. Men naar jeg saa spørger mig selv, er dette Formaal til at opnaa ved de Midler, som man foreslaar gennem Lovforslaget, saa er det, Tvivlen kommer frem, idet det forekommer mig, at man gennem de store Fordringer, man stiller til Staten, opnaar for lidt i Forhold til det, den skal yde. Thi hvad opnaar man i Virkeligheden? Man opnaar at stille en Del — og jeg indrømmer de slittigste og dygtigste — Landarbejdere ind under saadanne Forhold, som enhver af os andre meget vanskelig vilde kunne eksistere under. Thi jeg vil dog nok spørge, om man anser det for heldigt økonomiske Forhold at leve under, at komme i Besiddelse af en Ejendom, hvorpaa man skylder ^{9/10}, selv om man skyl-

der disse til lave Renter. — Og tilmed har man i Lovforslaget foreslaaet, at de Jordlodder, som saadanne slittige og sparsommelige Landarbejdere, som det jo skal være, skulde have, skulde være af en saadan Størrelse, at de enten maa siges at være for store for en Landarbejder, naar han skal søge sit Hovederhverv ved Arbejde for andre, eller for smaa, naar han udelukkende skal leve af disse, idet man jo maa erindre, at det er en meget betydelig Udgift til Renter og Afkrivning, der hvert Aar skal udredes af disse Lodder. Jeg tror derfor ikke, at man i Virkeligheden gør Landarbejderne en Tjeneste ved at give dem denne Jord; thi den dygtige, slittige og sparsommelige Landarbejder vil i de allerfleste Tilfælde — da man jo maa forudsætte, naar han har disse Egenstaber, at han har jævnt og fast Arbejde altsaa i 300 Dage om Aaret — have en passende god Indtægt til at forme sit Liv efter, hvorimod han, hvis han skulde blive sin egen Mand, meget tit vilde have Vanskelighed ved haade at gøre sit Arbejde indbringende for andre og gøre det indbringende for sig selv. Og hvorledes vil en saadan Husmand, der skal gaa paa Arbejde for at skaffe sig Brødet, kunne bestride en Jordlod tilfredsstillende og godt, naar han ikke ogsaa kan tage sig af den og give sig tilstrækkelig af med den. Vi vide jo dog alle, at Ejendommene baade de store og de smaa ere absolut mindre indbringende nu, end de vare tidligere; der kræves derfor langt større Arbejde, langt større Omhu fra den enkelte Mand's Side for at bringe noget ud af Ejendommen, end der tidligere krævedes. Det er derfor for mig mere end tvivlsomt, om man nytter Landarbejderen herigennem.

Der er i Gaar af forskellige ærede Medlemmer fremsat forskellige Ytringer, som jeg kunde have lyst til ganske kort at imødegaa. Det ærede 2det Medlem for 6te Kred (S. Pedersen) udtalte, at man vilde komme de fattige trængede Indsiddere til Hjælp, som sidde i de smaa Huse og de smaa Stuer, og sidde der for den store Husleje. Det er dog ikke dem, der er Tale om; det er jo ikke de fattigste og mest trængende, der her er Tale om, men her er Tale om de slittigste og dygtigste, og de ere i Almindelighed ikke de fattigste og mest trængende. Lovforslaget gaar ikke ud paa at tage sig af disse sidste — det overlader man til Kommunerne — men det gaar ud paa, om jeg saa maa sige at give en Præmie til de slittigste og dygtigste Arbejdere ved at hjælpe dem til at kunne sætte Fod under eget Bord. Men som sagt, jeg tror, at naar de skulle svare ^{9/10} af deres Ejendom i fremmede Penge,